

VADÁSZ-ÉS VERSENYLAP.

Hétfő, szeptember 20.

26. SZ.

Második évfolyam 1858.

Szarvasvadászat Marienthalban.

J. D'Ewes Esq. szenvedélyes sportsman a földteke minden részét bejárván, a sport körében szerzett tapasztalatait és élményeit nem rég egy vastag „Sporting in both hemispheres“ című kötetben közölte. E könyv változatos tartalmának egy cikke sem kötö le jobban figyelmünket, mint az, melly Szarvasvadászat Magyarországon címet visel. Érdeklél olvastuk el e néhány lapot s azt véltük, hogy e lapok olvasóit is mulattatni fogja — a cikk vadászias részén kívül — ama felfogás és nézettel is, mellyel az angol turista az előtte idegen dolgokat gyakran egyoldalú vagy álszínben, de legalább jó indulattal tekinti.

Az Ausztriában lelhető multságok különféle nemei közt egy sem foglal el olly kitünő helyet, mint a vadászat. A legcsekélyebb földbirtokos kastélykáját is roppant mennyiségű vad környezi, mert ő valamennyi jobbágya és zsellérje földjeit tilalmazhatja. A földesurak azután, bizonyos időszakokban, sok vendéget hívnak össze s borzasztó pusztítást visznek végbe. Most azonban a vad létszámának csökkenését panaszolják, mert — úgymondanak — mig azelőtt ezeröttszáz nyulat lőttek napjában, most nagy bajba kerül hét nyolczszáz elejtése; valóban szomorú, hogy már ennyire jutottak!

Egy sportsmanra nézve nincs tantalusibb kin, mint a tavaszi hónapokat, midőn minden vadászat megszűnt, Bécsben tölteni. Maga előtt látja naponként a Stajer hegyeket, hol a zergének bősége van; elsétál a császári parkba, hol az őz és szarvas falkákban ögyeleg, vagy a sikon, hol a foglyok és fáczánok ezrei tenyésznek, a nyúl pedig olly sűrűn jár mint a juhnyáj; és mindez csupán csak programja az élvezetnek, mellyben nem vehet részt a rajta fekvő tilalom miatt.

Mintegy három hónapot tölték e kinszenvedésben, midőn ezért bő kárpótlást nyújtott S—F— herezegnek történt bemutatattásom, ki a legbarátságosabb ausztriai főurak egyike s kinek az idegenek iránti nyílt szívélyessége közmondásos.

A herczeg, maga is szenvedélyes vadász lévén, megsajnálta s meghítt egy kis szarvasvadászatra magyarországi uradalmi egyikébe.

Bécsből hajnalban indulván, utunk a gyönyörű Práteren vezetett át. A fris kaszálatú fű egész csorda szarvasokat vonzott az út közelébe; egy részük a sétány fái alá telepedve rágódott; mások az országútra heverték ki s kocsisunk ostorával volt kénytelen őket elterelni. Nem sokára a Dunához s a gőzösreszállás pontjára értünk.

Az európai folyamok királya a Duna rögtön más szint ölt, a mint Ausztria fővárosát elhagyja. Bécsbe Linzből jöttem, hol a Duna Rajnászzerűleg hegyes vidéken s fenyveslepte erdők közt foly; Bécsset elhagyva azonban a sík partokat mindenütt tövér legelő s művelt földek fedik. Közönléte, a folyam kanyarulatainál, egy egy várrom látható, mellyek hajdan erősségek gyanánt épültek a törökök vagy oláhok berohanásai ellen. (?) Tisztelet és bámulat érzetével úsztam én le a nagyszerű folyamon, Európa e nagy üterén, melly gőzhatalom alá igazva s a Rajnával vaspályák által összekapcsoltan, Európát ketté hasítja.

Pozsonyban reggeliztünk. Épen vásár napja lévén, jó alkalmam nyílt az eredeti arcot és külsőt nemzeti viseletében láthatni. A férfiak báránybőr sapkát vagy fekete karimás kalapot viseltek. Némellyikén kivarrott huszáros dolmány volt s ez a valódi magyar jelmez; mások hosszú és nehéz fejr köpenyben jártak; ezenkívül nagyon könnyű volt a magyart a tóttól megkülönböztetni. Minden magyar bajuszt növeszt, barnát, feketét, vereset, szürkét vagy fejrét, a mint jó; a tót mind beretvált arcú. Az asszonyok hosszú perkálszövetű kendőkbe voltak burkolva, majdnem valamennyi mezítláb járt s a ki elég fényűző volt is lábát elfedni, nehéz,

patkós férficsizmát viselt. A nők itt a legnehezebb munkákra vannak kár-
hozthatva, falun úgy mint városon. A kőművesek mellett napszámoskod-
nak, vakolatot kevernek s ezt és a téglát hágcson hordják fel, melly fog-
lalkozás ép olly emberiség- mint illem elleni.

Az országuton tovább haladván, sok furcsa dolgot láttam. A hegyek
közül a folyam felé óriási szálfákat vontattak roppant fejér és nagy szár-
vú ökrök, minők csak Magyarorszáiban láthatók; e szálfák két — egy-
mástól több ölnyire lévő két kerekű szekerre voltak fektetve. Majd, kis
vesszőből font kasú szekerekkel találkoztunk, mellyeken egész család
volt csomó szennyes ruhaként összezsúfolva; majd kis alkatú pár ló vonta
bricskával s benne egy egy fensőbb osztályú falusi lakossal, kit a magyar
„dominus respectabilis“-nak nevez. Jött aztán szegény parasztok egész
vonala, kik mezitláb s fejükön nehéz kosarat vive mentek a pozsonyi vá-
sárra. Dús tenyészetű s szőlőhegyekkel szegélyezett sikon át utaztunk,
mig végre a Kárpátok lábához értünk.

A herceg kastélya egy bájos — a szent szűz nevére nevezett
völgyben, Marienthalban fekszik. Hajdan kolostor volt az, de ebből most
már csak a szép templom áll fenn s hét kápolna vagy státió a völgy te-
repélyes fái árnyában, hova a szent szűz ünnepein sok nép zarándokol. E
tornyocskák fölött sűrű erdővel fedett hegyek roppant és pompás am-
phitheátruma emelkedik. A magaslatokról gyönyörű kilátás nyílik. A
Kárpátok legszélső dombja felé nézve a szem Ausztriába lát, a Stajer he-
gyekig s a Schneeberg magas hólepte csúcsáig. Balra Magyarország ter-
rül el a budai hegyekig, mellyek két század előtt Törökország határszé-
leit alkották; e festői tájkép közepén pedig a Duna csavarog, ezüst
fonalként ragyogva fel.

A kolostornak kastélya átváltoztatott henseje nem kevésbé volt
meglepő, mint környéke. Az eredeti alak s belső felosztás megmaradt.
Boltíves hosszú folyosók goth ablakkal; rögtön feltűnt azonban, hogy
itt többé nem barátok laknak. Az előcsarnokban zászlók, harczi diadal-
jelvények, fegyverzetek függtek; a fő folyosó pedig tele volt kitömött sa-
sokkal, szarvas- öz- és zergeszarvakkal. Egy terem egészen fegyverek-
nek volt szentelve s itt a hajdankori tegeztől kezdve a mai zsebpisztolyig
minden látható; egy más szoba, hova rendszeren a kávé hozták, gazdag
pipagyűjteménnyel volt ellátva; nyolczvannál többet számoltam meg a pol-
czon. Másutt ismét szép aczélmetszetek fedték a falat, mellyek egyébiránt

inkább is boudoirba mint sekrestyébe illettek; — tovább a könyvtárba léptünk, melly az ó és újabb irodalom remekeivel volt zsúfolva. A szobák bútorzata hasonló sztyli és izlésű; az ágy előtti szőnyeget medve- és párduczborók pótolták s minden szék és szekrény sajátos faragványokkal ékeskedett.

A szarvasvadászatnak, melly Magyarországra tett utamnak fő-célja volt — több módja van. Lóháton itt vadászni lehetlenséggel volna határos, annyi a vízmosás, hegyszakadék és meredély. Ha kutyákkal foly a vadászat, ezek nem olly nagyok, mint a mi szarvasnyomozóink (beagles), a kitűzött pagonyban egyszerre hajtanak s a vadat nem üzik távolabbra, mint mennyire éles, de nem erős hangjuk hallható. Néha nagy hajtások is történnek, de a szarvaslövés legközöségebb és legsikeresebb módja az, melly egyszersmind a képzelhető legegyszerűbb is. A vadász minden kísérő és kutya nélkül fegyverével egyedül indul, az erdőben lesve a vadat, mellyet néha pihenve talál, néha a nyirkos talajon vagy havon nyomoz. Többnyire már távolról meglátható rőt színe a zöld lombok között s az egyetlen nehézség: lövésre keríteni őt. Ehhez pontos helyismeret, az állat szokásainak tudása, éles szem, hideg vér, éberség és türelem szükséges, vagy is a közmondás szerint: nyílt szem és zárt ajak.

A herczeg egy csösz rendelt mellém kalauzúl, egy herculesi tagarányú és kellemes arcú férfit, ki egykor híres vadász volt; a herczeg aként hitte legjobban védve vadasterét, ha azt ezen emberre bizza. S csakugyan, valamint a csempészből lett harminczadór, úgy ő is ostora lón régi cimboráinak, kiknek titkos útjait és fogásait jól ismerte s mint vadász sem volt kevésbé ügyes. Léptei bár nehezek valának s pipája szüntelen égett, nem tehettem volna szert jobb kalauzra, ki az erdei vadászat e nemének titkaiba engem avatni képesebb legyen. Indusi éles szemmel, szláv erejével s bölcsész nyugalmával birt; mi pedig a lényeges kellékű hallgatagságot illeti, ennek megtörésétől nem lehetett tartani, mert kalauzom Piotr csak magyarul (?) tudott, németül pedig egyetlen szót sem. Ennélfogva csak jelek útján közlekedhattünk, mi célunkra nézve elegendő is volt s mi ezenkívül a fecsegést és neszt kizárta.

Elég jókor érkezvén Marienthalba, még ugyanazon este kezdtem első hadjáratomhoz s egy szarvasra löttem, mellyet kalauzom sólyomszeme látott meg a sűrű lombzatok közül kiveresleni. Minthogy azonban nem tettem bűvös vadászfi fogadást, golyóm azon faágak egyikébe

furódott, melyek a vad testét fedezék. Piotr nyugodtan vágta ki késével a golyót a fából, zsebébe dugta azt s jelek útján értésemül adni igyekezett, hogy ha ez az akadálnak jobb vagy bal felén üt le, a szarvas elajtva leendett. Vigasztalásnak ez is megjárta. A más irányban indult herczeg sem volt nálamnál szerencsésebb, az estelinél azonban ígérte, hogy jövő reggel jobb sportom leend.

Alig aludtam el, midőn első álmomból a lámpával belépő Piotr keltett fel s tiszteletteljesen integetett kezével, kelnék fel azonnal. Én is rögtön, bár félig hűnyt álmos szemekkel, kiugrottam az ágyam előtti medvebőrre s a lámpa világánál sebtén felöltözém. Epen éjfélutáni egy óra volt. A parkon áthaladván, Piotr kioltotta a lámpát s mi olly vastag sötétségben maradtunk, hogy a legközelebbi fát sem láthattam. Kalauzom nyomában mentem s ez is, bár az út minden arasznyi részét ismerte és évenként 365-ör járt erre, alig tudta, milly irányt kövessen. Egy kőbánya mellett mentünk el, hol a szegény kőfejtők már szintén talpon valának s egyenként jöttek fel a meredély szűk ösvényén egy patak mellől, mellynek csörgése ezentúl lépteinknek irányfonalul szolgált. A leggorombább helyeken Piotr mindig megállt és segélyül nyujtá kezét. Egy ízben pedig, midőn a patakon kellett átmenni, minden szó nélkül széles vállára kapott fel s mindkét kezében egy egy puskát tartva, átvitt a vizen.

Az éjjeli nehéz haladás daczára, pitymallat előtt egy órával kifizűött lesállomásunkra értünk. Egy menedékes domb csúcsán volt ez, honnan a hajnali szürkületkor egészen beláthattuk a lábaink alatt elnyúló völgyet s az átelleni hegyoldalt és magaslatokat. A hajnali lég igen hideg volt s a fejünk fölötti fellegekből fagyasztó és átható ködös eső szitált alá. A hegymászásban nagyon kimelegedvén, a hideg visszahatása jelen tétlen helyzetemben olly nagy lön, hogy fogaim vaczogtak s tagjaim merevülését érzém. A jó erdőcsősz megsajnál s élénk kézintegetéssel kért, hogy térnénk vissza. Az ég fenyegető borulatára, a haza vezető útra mutatott, sőt a vánkost is jelképezte, mellyen olly kényelmesen aludtam. Néma ékesszólása azonban sikertelen maradt. Nem azért jöttem én illy messze földre, hogy szégyenszemmel térjek vissza — s látván, hogy el vagyok tökélve, Piotr is dolga után látott, szorosabban s füléig vont a zöld zsinórral kivarrott szürke gubáját, egy bokor tövébe hasalt le, pipára gyűjtött s nem sokára — mint egy kéményből, vastag füstfelhő gomolygott fel a bokorból.

Én azonban kiállított őrszemként szilárdul állomásomon maradtam; a szél üvöltött körültem s az omló eső vadászkalapom karimájáról csurgott le. A szürkület első kétes világában távolról egy barna tömeget, mi árnyék semmi esetre sem volt, vettem észre, vagy — mert a távolságot megítélni nem bírtam, véltem csak észrevenni. Arczomhoz emelém fegyveremet, de nem vehettem ki jól a célpontot. Találomra löni annyi lett volna, mint a környezet minden vadját elriasztani egy kétes dolog rovására; ezenkívül az állatnak csak homályos körvonalait láttam s nem tudtam, nem-e egyike az ama félvad lovaknak, mellyek e vidéken szabadon csatangolnak?(!) Tartózkodtam tehát a veszélyes kísérlettől s lemondásom el is nyerte jutalmát.

Nem sokára viradott s az eső is megszűnt. Piotr elébújt fekhelyéről s engem örként hátrahagyva, kémszemlére indult. Nehány percz múlva gyorsított léptekkel tért vissza s arcza élénkült vonásairól rögtön láttam, hogy jó hírt hoz. S valóban, miután vagy ötven lépésnyire követtem őt, kezével a szemközi hegyoldalra mutatott s nézésemet fegyvere csövével irányozva, jó kedvének indokát jelölte ki. Nemes szarvas volt ez, festész ecsetére méltó állásban. Nyílt tér közepén állott, kinyújtott nyakkal s kissé hátravetett fővel, mellyen a távolság daczára az agancs tíz ága volt megszámlálható. Körülötte több szarvastehén és borjú csoportosult, közöttük ő, az erdők fejedelme. A látvány szép és kellemes volt — s most ama nehéz feladat várt reánk, hogy az állatok löközélébe jussunk. Az erdő által fedve, nagy kerüléssel közelebb lopózhattunk volna ugyan, de még akkor is három puska lövésnyire leendettünk tőlük. A köztünk fekvő tér egy évi tenyészetű csalit lévén, én inkább ezen akartam átküszni, balfelemre feküdtem tehát s puskámat jobb kezemmel jobb oldalomhoz szorítva, könyököm és sarkam segélyével, kigyó módjára halkán kúsztam a nedves fűben. Két kakuk reggeli sűrű s hangos szólása, még inkább elfojtá a mászásom okozta kevés neszt — és így sok kitartással s nem kevesebb karczolást nyerve, sikerült a szarvas löközélébe jutnom, melly a közelgő veszélyt nem sejtve, folyvást jó izűn legelt.

Térdre emelkedtem, a világosság kedvező volt, szarvasomat semmi sem fedte el s én nyugodtan célba vevén őt, golyómat épen előlapoczkája mögé löttem. A szegény állat roppant szökést tőn a magasba s gyöngé hangot adva, fejére bukott. Holtan terült el. Piotr lelkendezve s jó lövésemnek örülve futott hozzám. A szarvas négy lábát összekötöttük s egy hos-

szú rudat dugva a kötelék alá, nagy ügyvel bajjal s verejtékes izzadásal vittük haza a zsákmányt. Örültem a sikernek, de talán még jobban annak, hogy honn valánk, mert bőrig át voltam ázva, fázva, karczolva, éhen s iszonyú náthát is kaptam; na de mindenesetre egy szép nagy szarvast lőttem érte a Kárpátok közt.

Magyarhoni ezen első vadászatomat naponkénti kirándulások követték. Elengedem olvasóimnak hibás lövéseim felsorolását, mellyek számosak valának, mert a lövészet e nemében ujoncz levén, minden rőt vad látására felpezsdült bennem a nyugtalan vér s elhamarkodva vagy nagyon is távolról lőttem; de az aratott többi sikerrel sem dicsekszem, melly egy ízben két gim s egy borjú volt. Minden a mit még mondhatok az, hogy én a marienthali kolostort földi paradicsomnak, gyönyörű vidéknek, kedves lakhelynek vallom, hol szívélyes fogadtatásra, királyi vadászatra, pompás budai és tokaji borokra s a világ legjobb levegőjére találtam. Ezen áldott földön tömérdek a száz esztendő ember s ha minden mondásnak hitelt lehetne adni, vannak kik meg sem halnak. Egy sportsman itt boldogan végezhetné napjait.

Eddig a czikk, mellynek közlésére nem sportértéke, hanem az a föltti öröm ösztönzött, hogy J. D'Eves Esquirenak elterjedt könyve legalább szebb képet nyújt a külföldnek hazánkról, mint sok más egyoldalú — kivált német touristáé, kinek elfogultsága honunk földén csuparablót, czigányt, betyárt és jurátust lát pezsegni s ki talán a jó Piotrban is zsványt vélt volna lappangani, míg angolunk legfőlebb annyiban tévedt benne, hogy magyar embernek tartá.

Az európai vadásztársulat Afrikában.

(Folytatás.)

VI.

E czim, melly alatt e lapok 20., 21., és 22-ik számában e vadásztársulat keletkezésének és első kirándulásának történetét közlöttük, most már paradoxonná vált, miután jelenleg az egész társulat egyetlen vadászból áll; ezen egyetlen vadász azonban maga G é r a r d G y u l a, ki naplójának folytatását a „Journal des Chasseurs“ utolsó füzetében közli, mint következik:

Gróf Branicky Constantin és Hasford ezredes elutaztával én is visszatértem Boneból nagy oroszlányom keresésére, melyet az arabok „az orditónak“ neveztek el.

Ezen oroszlányról csak annyit tudtam, hogy Bone környékén garázdálkodik és orditoz, hogy egy ízben egész a vásártérig jött, hogy a guelmai póstaszekeret megrohanta s hogy elejtését a vidék lakossága nagy örömmel venné.

Harmincz éjen át hasztalan esatangoltam be a Bone városa s a Fedzara és Philippevillei tó közötti térséget; csaknem folyvást hallottam ugyan ordításait, de egyszer sem találkoztam vele.

Átlátván, hogy e taláalomra való keresés végtelenig nyúlhatik ki, szabályszerű működésre határoztam el magamat. Először is rejthelyeinek kiismerését tűztem ki czélomúl. A vidékbeli arabok távolról mutogatták nekem azokat. Nem sokára négy illy rejthely (repaire) lön előttem ismeretes. Mind a négyhez nagy ügyvel bajjal lehetett csak féрни. Dús és friss tenyészettü helyek valának ezek s mindegyikén tiszta hideg vizü esermely csörgött át. Tudtam, hogy az oroszlány hajnalban szokott inni, midőn a sikről visszatér; azután a legnagyobb hőség perczeiben s az esti kirándulás előtt. Az észak felé eső rejthely előtt friss lábnyomaira akadván, ott ütöttem tanyát, több napra való kenyérrel zsebemben. Vaddisznók és gerliczék, csalogányok és tüvises disznók, özek és rigók váltakozva jártak inni a patakra, de az oroszlánynak semmi nesze. Harmadnap visszatértem az Aichevua törzsnél felütött sátoromhoz. Távollétem alatt egy tehenet s két ökröt vitt el a ragadozó. Mindenki azt mondá, hogy ez most a délnek eső rejthelyet lakja s így én még azon este oda költöztem. Negyven kilométre út volt ez, 50 foknyi hőségben. Negyedszer kelt fel a nap, anélkül hogy oroszlányom rejthelyére jött volna. Szó sincs róla, ezen állatnak sajátyszerü szokásai vannak, mellyeket tanulmányozni kell. Hogy el ne tévesszük egymást, elhatároztam, hogy tizenöt napot s ugyanannyi éjet töltendek a Condit-Ranha nevü hegy tetején. Öt napra való élelmet vittem magammal, úgy egyezvén meg az arabokkal, hogy a hatodik napon ők hoznak számomra élelmet jeladásomra, melly napkölte előtt gyújtandó máglya lesz.

Vizsgálódási helyemre érvén, a szemeim előtt nyíló gyönyörű látvány feledteté velem az út fáradalmát s perczre magát az oroszlányt is. Északnak húszezer holdnyi öserdő terült el menedékesen a tenger partjáig. Délnek az ezer kanyarulatú Oued-Ziad folyócska kigyózott le nyárfa nagyságú borostyánfák között; távolabb a Fedzara tó tükre ragyogott fel zöld hegyek szegélyében, mellyek ott emeletről emeletre domborúlnak fel, míg a legmagasabb Mahouna csücsa a fellegek közé vész. Keletnek az olajfaerdőkkel sötétlő Hippone s nyugatnak Oued-el-Aneb völgye, mellynek három csavargó folyóába ezédrus magasságú szilfák néznek. Szemeim bámulását nem sokára sajnálkozás váltotta fel. Miért hogy ennyi báj ennyi kincs olly sokáig pang elhagyatva? Miért nem jönnek a föld dúsai e gyönyörű országba roppant uradalmakat szerezni, hol tömérdek vadászélven kívül pompás égaljat fogának találni? Mert ha lenn e sikon nyaranta nagy is a hőség, de a tengerre dülő magaslatokon augustusban olly meleg sincs mint Franciaországban; telente pedig olly enyhe a lég, mint nálunk májusban.

Eszméim folyamát az oroszlánynak a hegyekből felhangzó ordítása szakította meg. Ide jövetelem ezéja ezen állat szokásainak tanulmányozása volt, hogy azután ne találomra, hanem biztos lövésre kereshessem fel. Condit-Ranhai tanyázásom részleteit elengedem az olvasónak, csupán azt kell tudnia, hogy a tizenkettedik éjen bizonyossá lettem találkozásunkban, a többi csupán idő kérdése lévén. Az oroszlány felváltva lakta négy rejthelyét s mindenikben csak három napot töltött. Ezenkívül egy nőtény oroszlány csatlakozott hozzá, kivándorlásainak hű kísérője. A hegyhatokat és ösvényeket, melyeken a síkra lejárni szoktak, jól ismerém; a tizenharmadik napon magam is lementem, előkészületeket teendő a támadásra.

Az oroszlányt és párját pitymaltat előtt egy órával a felkeresett rejthely fölélt — s valamivel később a rejthely torkolata előtt hallám ordítani. Oda mentek tehát. A nőtény szokása az, hogy alkonyatkor maga után hívja párját azon vidék felé, mellyről jött. E szándék kivitelének meggátlása végett, körülbelül háromszáz ökörből álló csordát hajtattam a rejthellyel szemközti hegy oldalára s azon ösvényre, mellyen az oroszlány nyomaira találtunk. Harminez arabnál többre volt szükség a csordának együtt tarthatására, annyira féltek a marhák az ösztönszerűleg megérezett oroszlánytól. Egyszerre azonban minden erőlködés hasztalanná vált, mert a háromszáz szarvasmarha esti hat óra tájban áttörve az örök körén, hógörgetegként szilajjan rohant a síkra le. Szerenesére előgondoskodásból egy bikát négy lábánál fogva négy földbe vert dúczhoz kötöttünk olly erősen, hogy alig mocezanhatott.

Miután az arabok szintén eltávoznak, nem sokára megláttuk az oroszlányt egy — a rejthely melletti szirten. Kis vártatva eljött párja is s mellé feküdt. Halották és látták a csordát, felfedezték a dúczokhoz kötött bikát s minden gyanú nélkül valának. Én egy myrtus tövében foglaltam helyet, a bikától mintegy hat lépésnyire s olly ponton, honnan a szirtet s az oroszlánypárt folyvást szemmel tarthattam.

A nőtény nekem olly kiesinek tetszett, hogy ha ordítását nem hallottam s lábai nyomait nem láttam volna, kölyöknek tartám vala. Negyed órai kémlelődés után, alkonyatkor a nőtény felkelt s lefelé kezdett menni. Híme a bokrok közt eltűnni látván őt, szintén felkelt s párja nyomdokban gyorsan futott. Ekkor a legnagyobb-szerű duett kezdődött, melly a hegyeket valaha megrengette. Az oroszlány fensőbb-ségét egyéb rokonfajai fölélt az is tanúsítja, hogy míg a tigris és a párducz hason mászva lepi meg kijelölt zsákmányát, az oroszlány teljes torkából ordítva közelít feléje. E jól ismert ordításra a bika minden erejét megfeszíté, hogy kötelekeit elszakítva megfuthasson. Minél közelebből hangzott az ordítás, annál nagyobb jeleket adta rettegésének s göresösen összehúzódó hasa tompán zörgött, mint a dob.

Nem sokára a nőtényt mintegy ötven lépésnyire megállani s visszatekinteni láttam. A bika szintén megpillantván őt, végerejét feszíté meg s hátulso lábaira emelkedni törekedvén, oldalára zuhant. Erre a himoroszlány is megjelent s párja elé állott, mintha előbbremenetelét akarná meggátolni. E perczben a felkászolódni igyekvő, de nem bíró bika fetrengés közben kötelekeibe bonyolódott — s ezen átkozott köteleket az oroszlány rögtön észrevette, eselnek kelepeznének tartotta s a mit sem sejtő nőtényt még inkább visszatartotta. Lehetlen e két állat viseletét és moz-

dulatait leírni, melyekből látható volt az egyiknek mohósága s a másiknak haragja; míg a bika rettegett, én pedig e jelenet kifejlését feszülten vártam.

Egyszer már azon a ponton valék, hogy felkeljek s az oroszlányok elé menjek; de eltértem e szerencsés gondolattól, mit aztán ezerszer bántam meg. Mind a kettőt el akartam ejteni s attól tartottam, hogy ha eként intézem a támadást, csak a hímet kapom meg. Fájdalom, kis vártatva mind a két állat elment s vissza sem jött többé. Mindamellett nem csüggedtem, mert biztos valék a jövő találkozásban, ha kileshetem, a rejthelyek mellyikébe térnek éjszakára. Utánuk mentem tehát, ott hagyván a kötelékeibe bonyolult de most már lecsillapult bikát.

Távozó oroszlányaim negyedóránként egyet egyet ordítván, könnyű volt hajnalig nyomaikon maradnom. Egy útba eső douárból két juhót elcsipvé, a délnak eső rejthelybe mentek elkölteni a zsákmányt és pihenni. E rejthely megelőző kém-szemléjekor egy emelkedett szirtfokot láttam s az oroszlány most erre felmenvén, körültekintett a síkon, azután lebocsátkozott a ritkás erdejű völgyületbe, honnan még többször hallám ordítani. E helyet választván találkozási ponttúl, a környékbeli marhát idehajtattam; csalétekül azonban egy lovat kötöttem ki.

Szerencsétlenségre a talaj itt olly kemény volt, hogy nem lehetett bele dücököt verni s így a lovat a völgyi oldalról egy sziklához, az erdő felől pedig egy erős bokorhoz kellett kötni; azonban mind a négy lába le lön kötve, feje pedig a sík felé fordítva, hogy ne láthassa a közelgő oroszlányt. Én egy más bokor megé helyezkedtem el, öt hat lépésnyire a lótól. Az éj holdtalan s igen sötét levén, készen voltam reá, hogy a lovat megfojtatni engedjem s csak akkor löjjek vadamra, midőn biztos lövésre nyílik alkalmam.

A perczben, midőn készülleteinket bevégezök, fölöttünk az említett szirtfokról kettős ordítás lön hallható. Az arabok és marháik gyorsan vonultak ekkor vissza illető douárjaikhoz, én pedig az áldozatul szánt ló mellett maradtam, melly látván elhagyatását, már is nyugtalankodni kezdett. Megvallom hogy sajnáltam szegényt s örömet elvágtam volna kötelékeit, ha biztos vagyok nélküle is a sikerben. Mindent fontolóra véve azonban lehetlen volt máskép tennem.

Ezalatt az ordítás egyre hangzott, de mindig ugyanazon a helyen. Csak kilencz óra tájban hallottam az oroszlányok közelegettét. Félórával később a ritkás erdő szélén állottak. A rohamra a him oroszlány egyedül jött. Közelítésére a ló feszengése figyelmeztetett. Eleinte füleit hegyezé, aztán hirtelen hátravetette fejét, míg hátulja mintegy türhetlen nyomás alatt ingadozott és reszketett. Ugyan azon perczben az oroszlány egyetlen ugrással rajta termett, torkon ragadta, földre teríté s megölte.

Én csak két egymásba fonódó s egymásra forduló testet láttam, csak a ló vaczolódását hallottam az oroszlány elfülő orditozásai közt. A győztes aztán felállott nagyszerű pompájában s majd oldalt a nőstény oroszlány felé, majd a bokorra tekintett, mellynek tövéhez a zsákmányát letartó kötél kötve volt.

Egyszerre, a ló egy végmozdulattal megrázkódván, a bokor is megcsörrent, mire az oroszlány ordítva szökött hátra. Új eselt gyanít s nősténye felé fut, hogy visszaküldje, azután újra visszajő s a pillanatban, midőn hatalmas fogai alatt meg-

roppannak zsákmánya esontjai, én egy golyóval köszöntöm őt meg, körülbelől jobb lágyéka táján.

Lövésre az oroszlány alig ordít s elbocsátva a lovat, a már elébb gyanusított bokorra rohan, ezt tépi szaggatja s töredékeit egész hozzám veti. Azután a ritkán át az erdőbe futni hallom őt, aztán minden csendes. Kijövén a bokor mögül, a nőstény oroszlányt keresem szemeimmel, de mit sem vehetek ki. Tíz óra lehetett s az éj sokkal sötétebb volt, hogysen lövésemről itéletet hozhatnék. A lesújtó golyó, melyet használtam, nem kívül pattant el; az oroszlány nem ordított úgy mint szokott, midőn könnyű sebet kap; dühösen rohanta meg gyanúja tárgyát: benne kell tehát lenni a golyónak, melly a legizmosabb állatot is képes megölni. Lefeküdtem s az imént látott tragicus jelenetről gondolkozva elaludtam.

Hajnalszürkületkor a szomszéd douarokból ide sietett arabok költöttek fel. Kissé eltávolítván őket, szoros vizsgálatot tartottam lövésem lehető eredménye iránt. A sík irányában lőttem, az oroszlány jobb oldalán, melly a lónak bal felén volt. A tölténynek, melly a lőport a golyótól elválasztá, az oroszlányról — ha ez találva lőn, visszapattanva a földre kellett esnie. A talaj egészen kopár levén, könnyen rá kellett akadnom. Hasztalan keresgélek, a töltény sehol sincs. Ekkor ugyanazon pontra helyezkedem, honnan lőttem s a lovon túl közel a bokorhoz, mellyhez ez kötve volt, az oroszlány körmeinek jövők nyomára. E helyhez közelítve megtalálom a töltényt. Az idő egész éjen át csendes volt. A töltény tehát alkalmasint az oroszlány sörényébe keveredett s ez azt egész a bokorig vitte. A bokor összevissza van tépve szaggatva, de vérnek nyoma sincs. Nyomozzuk tovább. A bokron túl tíz lépésnyire az oroszlány lerogyott. Ötven lépéssel tovább ismét lerogyott s itt vértócsára találok. Innen kezdve az arabok folyvást nyomozzák s nem is vesztik el nyomát; vér, ismét vér és mindentütt vér. Így érünk egész a rejthelyig, honnan az állat tegnap este távozott. A nősténynek semmi nyoma.

A rejthely félhold nagyságú lehetett; az oroszlánynak innen kettős ki- vagy bejárása volt. Én az egyiket álltam el, a másikat a kísérőimül szegődött hat arabra bízam. Egy kutya a rejthelyre bemenvén, megugatta a bennlevő oroszlányt s ez megölte őt. Kis vártatva, nesztelenül s mintha nem is sejténé jelenlétünket, csüggő fővel jött ki rejthelyéről az oroszlány, alig tudott járni a hat arab őrizte nyílás felé tartott.

A helyett, hogy puszkavégre várnák be őt az arabok, meghátráltak ezek s csak miután kibocsátották rejthelyéből, löttek reá egyszerre. Soha sem éreztem akkorihoz hasonló félelmet. Nem egyszer tapasztaltam, hogy az erősen sebzett oroszlány is megrohanta a reá tüzelő embereket, sőt még azokat is, kik épen nem fenyegettek. Eszembe jutottak társaim, kiket hasonló alkalomkor felkonczoltatni, megöletni láttam s azt hittem, hogy e szerencsétlenekre is hasonló sors vár. És mi történik? Az oroszlány nem csak nem támadta meg a hat embert, nem csak nem ordított, hanem — mintha mit sem látott és hallott volna, csendesen vánszorgott le a vízmósás árján.

Egész napon át véres nyomain jártunk, a nélkül hogy újra láthattuk volna. Másnap még néhány fegyveres arab csatlakozván az előbbiekhöz, folytattuk a nyomozást. Tízszer látták az oroszlányt s legalább harminczszor löttek reá, a nélkül hogy nekem csak egyszer is lett volna alkalmam lövésre. Es'e felé a síkra értünk ki

s a szomszéd douárok lakosai, még a gyermekek is, kövel dobálták szökevényünket s az semmi boszankodásnak sem adta jelét. A dolog megfejtése ez. A mint az erdei vérnyomokból mi is láthattuk s mint ezt az arabok, kik az oroszlányt közelebről látták — bizonyíták : lesújtó golyóm a vadállat jobb oldalán a gerinczesonthez közel hatott be s felül pattant szét, minek következtében az oroszlány eleje végkép megzúzatván, rohanó ugrásra képtelen lön.

Az éj leszálltával az arabokra bízom a nyomozás folytatását, én pedig — hogy ismét egy alkalmat ne mulasszak el, Boneba mentem, ott hajóra szállandó, hogy előkészületeket tegyek az őszi vadászatokra, mellyekben Branicky Xavér és Constantin grófok is részt veendének. Hajóra szállásom napján az arabok egy gyönyörű párducz hulláját hozták hozzám, mellyet az oroszlány nyomozásakor ejtettek el s biztosítanak, hogy az oroszláynak vagy hulláját vagy bőrét hozandják el számomra, ahhoz képest, a mint élve vagy halva fogják megtalálni.

Igy végződött e hosszas és fáradalmas vadászatom az általam eddig látott oroszlánynak legszebbikére. Ennek eredménye nem csak a legkártékonyabb állatok egyikének elejtése, hanem új tanúsága is a lesújtó golyók érdemének, miután kitént, hogy e golyó, ha rögtön nem öl is, de tönkre zúzza s ártani képtelenné teszi a legfélelmesebb állatot is.

A bonei kerületben mintegy hatvan oroszlány tanyáz jelenleg, melyek 1856—1857 évben tíz ezer kisebb és nagyobb marhát ragadtak el. E nagy számot az fejti meg, hogy itt az erdők tenyésztete jó karban tartatik fén, míg a tünisiak a rejthelyeket felgyújtják.

Gerárd Gyula e cikket a „Journal des Chasseurs“ szerkesztőjének a következő levél kíséretében küldte meg :

„Épen midőn két havi hosszú hadjáratomnak — mely alatt e g y oroszlányt v é l e k általam elejtettnek — leírását akarnám útnak indítani : veszem a „Journal des Chasseurs“ utolsó számát. És, Uramisten ! mit kell abból olvasnom ! Azt, hogy francia Afrikánkban van egy ország, hol sok arab egyenként 1—5 oroszlányt ejtett már el, főnökük pedig saját kezével harmincz s néhányat ; míg Indiában Rice hadnagy kevesebb mint egy év alatt hatvannyolez tigris, három párduczot és huszonöt medvét ölt meg, a sebesülteket nem is számítva.“ *)

*) Hogy e hivatkozás, melly Gerárd ambióját annyira sérti, érthető legyen : meg kell röviden említenünk a „Journal des Chasseurs“ idézett füzetének két cikket. Az egyiket Philebert tiszt az afrikai francia hadseregben — írta az 1858-ki struczvadászatról, (mellynek, mellesleg mondva, nem volt olly fényes eredménye, mint a tavalinak, mellyet lapjaink 11-ik száma közölt.) Philebertnek e kitérőjében több arab volt kísérelője, kiktől ő a következőket írja :

„Az algiri francia birtoknak a végetlen sikra dülő magaslatait, mellyeket roppant és nagyszerű cézdruserdők fednek, edzett és erős hegyi arab törzs lakja. A magas sziklafalakkal és erdőkkel környezett vidék ős tanyája a párduczoknak s kivált ama fekete serényű oroszlánynak, mellyeknek irtózatos nagysága és ereje bámulatgerjesztő. Ezen országban nem ritka az oroszlánynavadász és sok közűlök e g y , két , sőt öt oroszlányt is lőtt már. E törzs főnöke

„Ezek már aztán vitéz hívei szent Hubertnek, ha ugyan patronusunk elismeri tanítványaiul azokat, kik fára másznak bőrük biztosítása végett vagy százan mennek egy vadra!”

„Hegy azonban elvállhassék a közmondás szerint: „ki a legény a csárdában?” versenyre nyújtok alkalmat ezen uraknak s ezennel meghívom Rice hadnagyot, Philebert urat, Moktar-bel-Arbis a többi híres orosz lány vadászt, jöjjen és csatlakozzék expedíciókhoz. A csatatér a bonei terület lesz, mint hol legtöbb a nagy vad; a légyottot pedig nov. 1-ére tűzöm ki, hogy e szerint két egész hónapjuk legyen előkészületre a meghívottaknak. Octóber elején több angol és francia vadász is jövend Algírba s jót állok, hogy orosz lányban nem lesz fogyatkozás.”

„Majd elvállik ekkor, ki száll szembe egyedül az orosz lánnyal, s ki az, ki fára mászva vagy csoportosan merészli csak a lövést?”

„Ehhez képest a következő programot tűzöm ki. A fiatal vagy nőtény orosz lányt az egyesült társaság fogja elejteni. A tellyes serényű nagy orosz lány ellen azonban — mihelyt ez kikémelt rejthelyéből világos nappal jó elé a csatát elfogadni — a vadász egyedül és gyalog menend s harmincz lépésnyiről fogja megtámadni; de ha az orosz lány támad elébb, úgy távolabbról is löhet. Az éjjeli vadászokat kizárjuk, mert akkor a tanúk mit sem látnának. Remélem, hogy a fenn említett urak felhívásomat elfogadják s hogy a „Journal des Chasseurs” szép dolgokat fog ez ősszel közölhetni.”

Még egyszer Rarey.

Miután Rarey lószelídítési modora most már 48 pkrért megvásárolható s így közbirtokká vált, jó lesz a kérdést fejtegetni, valjon tanácsos-e a könyvben ajánlott megtörési modort fiatal esikóknál is alkalmazni?

A dolog felszínén úszók ezt fogják mondani: „E móddal sok időt és pénzt le-

Moktar-bel-Arbi a leghíresebb vadász közöttük s lélekéberségén és hideg nyugalmán kívül arról ismeretes, hogy egyéni megjelenésével s komoly nézettelével is képes az orosz lányt megrettenteni. Látva óriási testalkatát, széles vállait, mellyekig kevés fő ér fel; hosszú vastag karjait s hallva a távoli erdőkből viszhangzó erős hangját: Homér korából való hőst vélnél látni előtted. Mi szüksége van ezen óriásnak fegyverre? hiszen ő Sámsonként felkaphatná s állkapezájánál fogva ketté hasíthatná az orosz lányt. Moktar a középkori rablóvárakhoz hasonlító sziklafészekben lakik s innen jár az orosz lányok elleni harcra, mellyek szinte ismerik már ellenességüket, mert ha ökörré éheznek meg, bizonyos előszeretettel Moktar csordáit támadják meg. De ő is ugyancsak dézsmálja a pusztítókat, mert nehány év alatt egy maga saját kezével harmincz s nehány orosz lányt ejtett el.”

A második czikkben William Rice angol tiszt hosszas leírását adja keletindiai vadászatainak, mellyeken a főnebb — Gérard levelében idézett számú vad esett.

Gérard úgy látszik saját hírnevét látja esőkkentve Rice, Moktar-bel-Arbi és Philebert vadásztettei által s talán ezekben kissé kételkedve intézi hozzájuk a levelébe foglalt felhívást, mellynek eredményét figyelemmel kísérendjük.

Szerk.

het megkímélni; a szilaj csikó néhány óra alatt megadja magát s nyargalható lesz. Mi három óra alatt elérjük azt, mire a régi iskolának három hét kellett.“

A régi iskola erre így felel: „Mi is tudtuk volna ép illy kevés idő alatt nyereg alá fogni a szilaj csikót, de nem akartuk. Mi azt tanítjuk, hogy a lóra nem kell addig ülni, míg ez az előkészítő leczkéken nem ment át; kimerült tehetlen állapotát pedig arra használni, hogy felüljünk reá, annyi mint bizonyos romlásba vinni őt. Ti ott kezditek, a hol mi végeztük s felfordítjátok a ló nevelésében szükséges rendet s Horácztot olvastattok a tanítvánnyal, mielőtt ez a grammaticát tanulta volna. Szóval, mi nem ülünk a lóra addig, míg meg nem tanítottuk, hogy kell velünk mozognia.“

A csikónak szoktatásra, úgy szólván formába öntésre van szüksége — nem csak véralkatára s hogy úgy mondjuk jellemére nézve, hanem száját, inait, bőrét s izomesuklóit illetőleg is; annyira, hogy ha nyereg alá fogják, mielőtt szája jó, mielőtt bőre a nyereg nyomására eléggé megkeményül s mielőtt inai és izomesuklói fokónként megszoknák a teher növekedését: helyrehozhatlan hiba történik s a csikó rosztul képződik. A száját, ha egyszer keménnyé vált, többé mi sem változtathatja jóvá, sőt egy első hiba helyrehozására is három négy hét, néha több is kell.

Továbbá sok idő kell arra, míg a csikó a kellő járást (pace) betanúlja, — először s időről időre lépni, ügetni, nyargalni (gallop) kell őt tanítani; fejét jól hordani kell tudnia; szájának a zablát s tagjainak a megkivánt mozdulatokat kell megszoknia, — szóval, egész alkatának lassan lassan kell előkészíttetnie a teher elviselésére, még pedig a legkisebb kényszer nélkül. K é s z e n akarom őt látni, mielőtt munkába fognam.

Hasonlítsuk össze az ujonczot a fegyelmezett katonával; mind a kettő egyenlő testi erővel bír, de a begyakorlott könnyen fordul, biztosan lép, míg a másik nehézkes és ügyetlen. Így van ez a lóval is. Fogd be a lovat a legelőről — mi ekkor ő? Zsir- és hústömeg; inai szívósak s egész teste inkább mézszárszékre mint lovardába való. Tegyük fel, hogy istállóba kerülése után egy órával hátára ülsz; ekkor saját teste súlyán kívül, melly lábai erejéhez aránylag talán már is nagy, még 120 — 130 fonttal terheled őt meg, minden legkisebb előkészítés nélkül e külön teherre. Már most, ha legalább is két hónap kell arra, hogy a vadászló (mely nyáron át szabad volt) türrhető állapotba jöjjön, nem okszerű-e feltenni, hogy a csikónak szintén annyi időre van szüksége, míg kissé rendbe szedetik? S valamint az elsőnél, úgy az utóbbinál is fokozatosnak és növekedőnek kell lenni a begyakorlásnak. A vadászlovat az első hónapban csak lépést lovagolják, a másodikban jó az ügetés s a könnyű nyargalás (canter,) és csak ezután tekintetnek alkalmasoknak vágatásra, akkor is könnyű teherrel hátukon. Illy fokozatos a vadászlovak idomítása s ha ezekre annyi idő és gond fordítatik, nem világos-e, hogy ezen ovatosság nem lehet csekélyebb a csikóknál, mellyek még soha sem voltak nyereg alatt s mellyek képzését egészen újból kell kezdeni?

A ló kellő állapotba hozásának legnagyobb akadály a benső zsír s a hús szívóssága, mi a hosszas tétlenség és bő táplálát rendes következménye: a mint ezek esőkkennek, úgy növekedik az inak ereje. A zsír és hús e fölöslegét nem oszlathatja el rövid úton néhány adag orvosság, sem néhány éles nyargalás, legkevésbé pedig

Rarey, Darby s a többinek szilaj ló szelidítési módja; melly a csikót biztos romlásba viszi.

Alkalmilag használható ugyan ez, ha például a kezelhetlen gonosz lovat patkolás végett négy körméről lekapni kell, de mint ilyen, e mód nem újság s a szilaj ló előlábának felkötése olly régi dolog, mint a gönczöl szekere.

Rarey titkának eredetiségét illetőleg egy angol lap e tréfás eseményt közli.

Egy rókakopó-falka mestere 1825-ben örömet járt el egy mülovarkörbe, mellynek igazgatója később felkérte őt, engedné két beteges lovát a gyepen-legelés és szabad lég jótékonyságában pár héten át részesülni. A falkamester ezt szívesen megengedte s a mülovar aztán hálából egy titokra tanítá őt, mellyet a squire meg is kísérelt, egyetlen bizalmas barátja jelenlétében. Sikertülvén neki a fogás, mellyel vadászlovak egyike a parancsszóra lefeküdt s a földön mozdulatlan maradt, a squire így szólt barátjához: „Várj csak pajtás, gyönyörűen megtréfáljuk most a ló-doctort, ki velünk szokott vadászni s ki azt követeli, hogy ló dolgában nincs nálánál különb ember s minduntalan az én kezelési rendszerembe avatkozik.“ — A legközelebbi vadászat alkalmával a falkamester leszáll lováról, melly az adott jelre lefekszik s meg sem mozzan — egy ostorász pedig lóhalálban vágta a doctorért az üzenettel, hogy a falkamester lova „hirtelen roszul lett.“ — A doctor megérkezik, leugrik lováról, vizsgálja az állítólagos beteget s fontos arczczal mondja: „milly szerencse, hogy közel van, máskülönben a ló most mindjárt oda lenne.“ Ezzel kivesszi érvágóját s ezt a ló nyakerébe készül títani, midőn a beteg, tulajdonosának parancsszavára felugrik, megrázza magát, a falkamester pedig a lóhátára pattan e szavakkal; „Jó reggelt doctor! lám én sarkantyúval s ön segítsége nélkül is megtudom őt gyógyítani!“ — elvágta. Sangrado tanítványa hosszú orral maradt a faképnél s mondják, hogy a vidék ezentúl kissé kételkedni kezdett diagnosticai tehetségében; — a tréfa azonban nagy vadásztársaság szemeláttára történvén, világos bizonyossága annak, hogy szerzője a ló lefektetésének módját tudta s e mód saját legújabb nyilatkozata szerint — ugyanaz, mellyet Rarey követ s mellyet az Astley-mülovarkörben Cooke, a vidéken pedig Darby s több más gyakorol.

Darby azonban nyíltan bevallja, hogy az e módon fékezett és szelidített lovak idővel ismét megvadúlnak — s ezt tények is bizonyítják, miután a Rarey kezelte lovak, jelesül a híres Stafford Franciaországban s Angliában többen, már is újra csak olly vadak, mint ezelőtt.

Pardubitzai gyep.

A pardubitzai **handicapot** (oct. 9. L. 6. sz.) elfogadták:

Blemish	4 é. 9 stone	9 font	Red White and Blue	4 é. 8 stone 5 f.
Middy	5 " 9 "	— "	Crown Prince	3 " 8 " 3 "
Black Tiffany	5 " 8 "	10 "	Erbprinz	id. 7 " 8 "

25 pft bánattal visszavonatott 7 ló.

Az **asszonyági díjra** (l. 20. sz.) oct. 1-éig még nyitva az aláírás.

Válaszok és jegyzetek.

A „Vadász- és Versenylap“ 23-ik számában közölt cikk: „Tájékoztás az idej nyúl- és fogolyszaporodás iránt“ mindenkit meggyőzhet a felől, mennyire barátja ezikkiró az okszerü vadászatnak, és mennyire kárhoztatja mindazon more patrio vadászokat, kik aratáskor (sőt előtte is) agár-puska irtó háborút kezdenek minden vad ellen, csakhogy vad-ejtési mohóságuknak minél több tápot nyújtlassanak.

Milly nagy a különbség ezen urak- és ama vadász között, ki egyedül a vad-szaporodást észlelendő jár löfegyverrel vállán (az engedelmes vizsla utána,) és ki-fürkészi a vad állapotát, aratáskor vagy egyébkor.

Ha már most bevallom, hogy magamat azon vadászok közé számítom, kik nagyobb élvezetnek tartják — egy vaddal böven ellátott vadásztéren annak idején csak szemlélő-járatot tenni, mint egy harmincz vagy több darabból álló fogoly fal-kát idő előtt irtani és tarisznyára fűzni, akkor remélem, B. úr nem veendi rosz néven, hogy tollat fogtam azon vád elhárítására, mely ama ezikk kezdő szavaiban: „Nem jó vadász az, ki már aratásig tapasztalja a vadak kívánt szaporodását“ sat. sújtja mindazokat, kik nem a vad pusztításában, de annak gondos ápolásában találják fel élvezetüket és maguk (vagy köreirdészeik) főkötelességüknek tartják a vad állapotáról és főleg szaporodásáról aratás előtt alatt és után pontos adatokat szerezni, a végre, hogy a főgyasztást ehhez alkalmazva, soha kárára sőt a szükséges ápolással javára lehessenek a vadnak, és ne csökkentsék, sőt ha lehet szaporithas-sák a status quot.

Lehet, hogy az e sorokban kifejtett nézeteimet a nagy vadász hadnak csak kis része osztandja, de azt tudom, hogy ennél viszhangra találandanak azok, és elismerdik azt, hogy jogosan szólaltam fel ama vád ellenében.

Gr. Keglevich Béla.

V e g y e s e k.

Mr Ten Broek, az amerikai gyep képviselője Anglia versenyein, tavál s az idén is kevés sikert aratván tenyészterményeivel az angol futók ellen, ennek okát inkább a verseny egyéb körülményeiben kereste, mint sem bevallani akarná, hogy lovai akár idomítás- akár gyorsaság tekintetében az angolokénál alább állanak. E versengésnek — mely azután nem csak az egyének, hanem az angol és amerikai sportlapok közt is élénken folyt — e versengésnek eredménye két nevezetes ma-gán f o g a d á s lőn, mely a newmarketi octóberi második verseny hetén fog eldőlni. E két fogadás némileg hasonlít ama századok előtti harci szokáshoz, midőn a két ellenséges hadsereg vezérei egymást szál kardra hívták ki. — Az első versenyben — 500 sovereign tétel, 200 sov. bánat — Mr. Ten Broek 5 éves kanczája P r i o r e s s és Sir J. Hawley 3 éves méne B e a d s m a n (az idej Derby nyertese) fog futni egyenlő teherrel, 119 fonttal mind a kettő; a másodikban — 500 sov. tétel, 50 bánat ts ismét egyenlő teher 119 font — Mr Ten Broek 4 éves B a b y l o n j a fut lord Ches-terfield 3 éves T e l e g r a m j a ellen, mely a metropolitan Stakest nyerte. Az amerikai ló tehát mind a két izben azon előnyben részesül, hogy egy és két évvel idősebb létére a fiatalabb angol lóval egyenlő tehert visz. Mondanunk sem kell, hogy mind a két vetélkedő ország feszült érdekekkel várja e versenyek eredményét.

Sept. 5. 8. és 10-én tartattak meg Baden mellett az első löversenyek, melyeken Franciaország legerősebben volt képviselve. A nagyherceg ő fenségge jelenlétével még ünnepélyesebbé tévé e gyülekezetet. A löversenyeket fényes vadászatok követik, melyek szakadatlanul egész octóber végéig fognak tartani.

A francia császári vadászatok Fontainebleauból Compiègnebe tétetvén át, itt sept. 1-én nyitlak meg.

Mr Porter, az amerikai legjelesebb sportlapnak a New-Yorkban megjelenő „Porter's Spirit of the Times“-nak derék szerkesztője meghalt. Utolsó szavai valának: „haza akarok menni!“ s szaván fogták őt.

Magyarországi telivérek.

Gróf Eszterházy Mihály ménese — Tallóson.

A n y a k a n c z á k :

- SCRIBE : barna p. 1840. ap. Trapball, any. Scribe, ennek ap. Woeful. G. St. B. IV. 415.
 WIRE, pej, 1845. ap. Broadwath, any. Bielia, ennek ap. Gaberluncie, any. Blacking. G. St. B. III. 39.
 DIAVOLINA, roh. sárga, 1841. ap. Galopade, any. Edith. G. St. B. III. 32.
 SARACENA, roh. sárga, 1844. ap. Lightfoot, any. Scribe. ennek ap. Trapball, any. Scribe. G. St. B. III. 39.
 NOEMI, pej, 1848. ap. Phosphorus, any. Partisan k. ennek any. Scribe. G. St. B. IV. 415.
 STEAM, pej, 1847. ap. Phosphorus, any. Victorine, ennek ap. Whitewall, any. Victory. G. St. B. III. 72.
 LELIA, barna p., 1849. ap. Murat, any. Scribe, ennek ap. Trapball, any. Scribe. G. St. B. IV. 415.
 OTHEOTHEA, pej, 1852. ap. Phosphorus, any. Partisan k., ennek any. Scribe. G. St. B. IV. 415.
 GUL-BE-YAZ, pej, 1852. ap. Bob Peel, any. Wire, ennek ap. Broadwath, any. Bielia, Gaberluncie- és Blacking után. G. St. B. III. 39.
 NASARDESS, pej, 1853. ap. Phosphorus, any. Partisan k. ennek any. Scribe. G. St. B. IV. 415.
 MARGEZY, barna p. 1853. ap. Phosphorus, any. Lelia ennek ap. Murat, any. Scribe, Trapball- és Scribe után. H. St. B. 415.
 GADABUNT, barna p. 1853. ap. Phosphorus, any. Scribe, ennek ap. Trapball, any. Scribe. G. St. B. IV. 415.
 RACHEL, barna p. 1851. ap. Phosphorus, any. Diabolina, ennek ap. Galopade, any. Edith. G. St. B. III. 32.
 OURICA, barna p. 1851. ap. Phosphorus, any. Victorine, ennek ap. Whitewall, any. Victory G. St. B. III. 72.
 BODLONDEB, pej, 1855. ap. Phosphorus, any. Partisan k. ennek any. Scribe. G. St. B. IV. 415.

H á g ó m é n e k :

- PHOSPHORUS, barna p. 1840. ap. Trapball, any. Bielia, ennek ap. Gaberluncie, any. Blacking, Octavius után. G. St. B. III. 39.
 WOLFD OG, sárga, 1852. ap. Wolfdog any. Colonels Daughter, ennek any. Frederica, Moses. G. St. B. IV. 173.

Lóárverések.

Mocsáry Lajos ur kurtányi méneséből 15 darab ló fog f. octóber 8-án Borsod megyében Szemerén magán árverés útján eladatni. A 15 darab közt van egy angol telivér és egy félvér fiatal hágó mén, 5 darab négy és hat éves hátas, 2 darab hámos ló, 2 darab anyakancza csikóstól a többi két és egy éves csikó. — Az árverés helye Szemere, fekszik Mező-Kövesdtől fél órányira, a pest-miskolczi országúttól — Szihalomnál letérve — egy negyed órányira.

Bold. Lónyai József es. k. kamarás ménese, Bihar megye Nagy-Kágya helységében (Nagy-Váradtól 3 órányira) f. évi octóber 15-én nyilvános árverés útján fog eladatni. Jelesül : 1 öt éves $\frac{3}{4}$ vér mén ; 12 fedezett s nagyobb részt fiatal anyakancza, végre több csikó, 4 darab 1835-ki, 5 darab 1856-ki, 2 darab 1857-ki, 10 darab 1858-ki. — E ménes 30 év óta nagykarolyi és körösladányi telivér mének ivadékaiktól származott.

Változások a polgári istállóban.

A m a t i 4 é. s g a m. ap. Womersley, any. Sleight of Hand k. a mezőhegyesi cs. k. ménes-igazgatóságnak adatott el.

B r o t h e r t o K i n g o f T r o y 7 é. p. m. ap. Priam, any. Y. Tiffany. Hágó ménül Inkey Lajos úr vette meg.

R e d R o s e 5 é. s g a k. kijött az idomítás alól s eladó.

T o l e d a 4 é. p. k. ap. Mr Green any. Tornado, fedezetten a polgári ménesbe van sorozva.

P l u m p t o n M a i d sötét p. k. Gameboytól — hasonlókép.

C o n f e d e r a t e s g a k. kimúlt.

M e r r y M a i d hasonlókép kimúlt; s g a m. csikaja Smaragdtól az 1861-ki vándorló iva-dékversenyre van nevezve.

R e n a i t t e 6 é. fek. kanczát, ap. Faugh-a-Ballagh, Liechtenstein herczegtől gr. Zichy Aladár vette meg. A gróf továbbá vett egy irlandi C o c k t a i l k a n e z á t, mellynek ap, Venison. Mind a két kanczát b. Ritter tábornok ur hozta Angliából. Az irlandi kanczának két csikaja van; az egyik Revolver kiséri hágóméntől 1856. p. m. s ezt most Palotán Joy idomítja; a másik pedig Mr Green lánghi hágó mentől 1857. s g a m.

Eladó lovak.

Gróf Sándor puszta-gyarmathi ménesében, Esztergommegye, Budapesttől 4 órányira :

Hátas lovak : S z a r k a sötét szürke 4 $\frac{1}{2}$ éves, 14 $\frac{1}{2}$ m. arab-angol származás, ap. Cosarara, any. Szarka. — M o r n i n g s t a r sötétpej, 4 éves, 15 m., angol szárm. ap. Tourist, any. Morningstar. — M i s s F o x vil. sárga, 13 éves, 15 $\frac{1}{4}$ m angol szárm. ap. Wrestler, any Overshegoes.

Mének : T o u r i s t megypej, 13 éves, 15 $\frac{1}{2}$ m. ap. Languish, any. Touchstone; telivér fedezésre tökéletesen alkalmas. — R ó k a sárga 3 $\frac{1}{2}$ éves, 15 $\frac{1}{2}$ m. ap. Ab-del-Kader, any. Rígó; fedezésre jövő tavasszal alkalmas.

Lóverseny-határnapok :

T.-S z.-M i k l ó s, september. 26. — P a r d u b i t z, oct. 8. és 9. — A r a d, oct. 24. és 25

Nevezési zárnapok :

Oct. 1. — P a r d u b i t z: Akadályverseny. Trial Stakes. (L. 6. sz.) — Asszony-sági díj. (L. 20. szám.) — A r a d: Császári díj. Bohus díj. Tétverseny. Asszony-sági díj. Elgyverseny. (L. 18. sz.)

Oct. 16. — A r a d: Akadályverseny. Blaskovits István akadályversenye. (L. 18. sz.)

K é r e l e m.

Azon t. cz. előfizetők, kik lapjainkat piros keresztkötés alatt kapják, a jul.-dec. 5 pft előfizetési díj beküldésére kéretnek fel.

T A R T A L O M :

Szarvasvadászat Marienthalban -- Az európai vadásztársulat Afrikában. — Még egyszer Rarey. — Pardubitz gyep. — Válaszok és jegyzetek. — Vegyesek. — Változások a polgári istállóban. — Eladó lovak. — Lóverseny határnapok. — Nevezési zárnapok. — Kérelem.

Megjelen e lap minden hó 10. 20. és 30-án egy iven. Előfizetést elfogad a szerkesztőség Pesten (Szervita-tér 3 sz. 2-ik em.) egész évre 10, félévre 5 ftal pp. Az 1857-ik évi első évfolyam teljes példánya kapható 6 ft. 21 kron p. p.

Tulajdonos kiadó és felelős szerkesztő Bérczy Károly.

Pest, 1858. Nyomatott Emich Gusztávnál.